

MAGYAR Bányászlap

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
136 East 17th Street

The only Hungarian Miners' Journal in the United States
New York, N. Y.

GETTING MINERS THROUGH CIRCULARS

Harmful Competition Between Mining Companies to Secure Workmen. — Sending Out Circulars Is Injurious Both to Miners and Mining Companies.

It was not until quite recently that a novel, but very objectionable method has sprung up in way of solving the labor-problem and we cannot refrain from pointing out its evils and the impropriety of its very existence.

Some mining companies in their efforts to maintain or increase the number of laborers needed by them, have thought it very expedient to send out circular-letters by the thousands, which practice is decidedly detrimental to the interest of other mining companies, as the results of such an action is nothing less than to take away the workmen of other mining concerns and decrease considerably the numbers at hand.

The scheme of sending out such circulars is not only highly injurious to the miners, but impairs the prestige of the whole mining industry, not mentioning in first place the difficulty of preserving efficiency all along in mines, for in short time this manipulation might creep into general use and will be freely turned against just those, who, for a temporary advantage over other mining companies, will employ means as this to obtain more workmen for themselves.

To the miners the bad effects and injuries growing out from this deplorable manipulation are numerous of which the most important will be felt right after the launching of a miner-getting campaign.

These circulars are usually written in Hungarian or other different foreign languages and contain alluring statements regarding working, living and other conditions made without consent and knowledge of the superintendent, which promises, consequently, will never be realized.

That the letters often sent out by the thousands will bring more or less results, and will induce foreigners to flock to such misrepresented mining place, is but natural to suppose, as it actually happened recently at a small mining camp, in the State of Pennsylvania, to which place the miners, lured by honeyed words rushed in so vast a number that a great many of them had to be turned away without work.

Even those getting employment there have instantly realized that they have been grossly misled by the alleged excellent conditions depicted in the circulars and have left the camp immediately together with those rejected, taking also the lasting remembrance of a bitter experience with them. Thus the campaign will end in seriously damaging, often completely destroying the reputation of the mining camp, for the cruelly deceived miners will be unwilling to seek employment for years to come at discredited places. They have spent their money, not seldom all their savings in vain for

traveling expenses and feel as bad as foully tricked out of all their belongings.

The monetary loss is but one significant ill-effect; the moral influence will even be more damaging, more impressive, more lasting.

The bad habit of continuous migrating from one mining place to another, so deeply rooted in miners—more especially among foreigners has always been admittedly a great nuisance to the mining companies.

For years we have endeavored to make miners see that to leave one camp for insufficient reasons, exaggerated or imaginary troubles is not consistent with their aims. Even recently we have set out on an extensive educating campaign in order to keep them on their places and make a halt to their time-wasting, money-squandering wanderings; but it is idle to suppose that the ever stirring circulars, filled with attractive promises will have no tempting influence over them.

To get miners who will stay permanently on camps, not a few mining companies have found it very convenient and most effective to place their advertisements in papers and miners' organs, inserted for a continuous period of time, stating in this ads the true conditions to workmen on their places; this advertisement being constantly before the eyes of experienced miners, the desired good result is but inevitable and at the same time the prestige of the advertising company is enhanced.

But as we have stated before, to utilize such circulars as means to bring a fresh supply of new miners to camps will accomplish very little good for the mining companies at large, because the men responding to this letters are not those, who, for good reasons, intend to leave their present place anyway. The circulars mailed to miners without discrimination, by reason of their strongly tempting attractiveness, will surely create discontent and an irresistible desire to change their places otherwise quite satisfied with.

What are mining companies to do against such malignant, such harmful practice as the luring away their satisfied, settled-down, experienced workmen through the mail? How will mining companies protect their interests from such underhand devices and put a stop to it? How will they prevent that the names of their miners should get into the hands of strange labor-agents who will then flood them with tempting propositions?

(Continued on Page 5.)

SZERELTI

ezt az újságot? Miért nem bonyosítja ezt be? Szeretném egy új előfizetőt s tegye ezzel is erősebbé a bányások lapját.

Testvéreim, beszéljessünk!

AKI IGAZT MOND.

Nem szeretted az igazat, ugy-e, magyar testvér? Bevered a fejed annak, aki a szemébe az igazságot mondja és inkább hitelt adsz a simányelvű hízelgőknek, mint az igazat beszélő magyar embereknek?

Megirtam az igazságot, bevették a fejem! Megirtam a mult hén azt, amit minden magyar újság szeretne megírni, de egyik sem merre; amit minden nagy egyet tisztviselője szeretne a tagokkal tudatni, de mindegyik félti a tagjait a másik egylettől, — hát nem volt sok köszönetem benne.

Köszönetem nem vár senki a munkáért, én se vártam soha. Mégis fájdalommal olvastam egy nagyon kedves barátom levelét, akit én még soha se láttam, de aki három éve szakadatlanul együtt dolgozik velem, hogy előbbre vigyük valami kevéssel a bányások dolgát — és aki az első követ vágta hozzám, hogy a fejem beverje.

Azt írtam a mult héten ezen a helyen, hogy kevés a tagságdíj, amit a nagy biztosító magyar egyeteken fizetünk mi, magyar emberek és arra kértelek, magyar bányász testvér, hogy végy elő egy papírt és szíjold önmagad, mert amit nem hiszel talán nekem, arra megtanít a kétszerkettő, — az csak igazat mond?

Azzal válaszlórt az én jóbarátom, hogy "talán megfizette a Nyugatnak a Szerkesztő urat?" amiért ezt írta...

Hát nem fizettek meg, levélró magyar testvér, először mert a Nyugatnak tagjai nem fizetnek meg senkit, mert nem illetből vannak benne a tanácsban, másodszor azért nem, mert engem még nem fizetett meg senki úgy, ahogy azt a levélró érte (hacsak ő maga nem, a mostani levéllel) és harmadszor azért sem, mert a Nyugatnak tagjai engem (legalább úgy hiszem) nem nagyon szeretnek, mert utálságos sok jót nem írtam még rólok.

Azt írod nekem, levélró magyar testvér, hogy gyarapodik a Verhovay Egyet, szélsőségtelen hát a tagságdíjat felmeneli.

Hát gyarapodik a Verhovay Egyet, hála Isten szépen gyarapodik, és ha úgy akarja a Gondviselő, akkor továbbra is megmarad majd a gyarapodás útján.

De a bridgeporti szövetség, ugy-e, most már nem gyarapszik semmit? Sőt inkább elmondhatnánk, hogy lefelé süllyed.

Tudod-e miért, testvér? Azért, mert a Szövetség régi testület, mert a tagjai megöregedtek és mindinkább többit szólt el az Isten belőlük.

Igy lesz az minden egyetlel és így lesz majd a Verhovayval is. A Szövetségnek van vagy tízezer tagja, egyremsira negyvennégy évesek a Verhovaynak van vagy húszháromezer tagja, egyremsira harminc évesek. Ugy-e, nagy különbség?

Bajban is van a bridgeporti szövetség! Legalább is két millió dollár vagyonnal kéne most rendelkezni, mert mindig öregebbek letnek a tagok egyremsira, már pedig tízezer tagnak ezer dollárjával tíz millió dollárt kell majd kifizetni.

Azt is írod testvér, hogy tíz év alatt, ha a bankba teszed a pénzed és elmegy az óhazába, a kamatokkal kétszáz dollárról lesz és azt magaddal viheted; az egyetlen nem odavész a pénz?

Hát ez igaz, testvér! De az is igaz, hogy ha az Uristen egy évi tagság után szólt el akárcik közülünk, az is megkapja ama a egyszer dollárt, pedig az egy évi tagságdíj a bankban nagyon kevés lenne. Hát az itt hagytók és itt vészett pénzek arra mennek el, bajtárs. Azokra, akik csak egy-két-tíz-tizenöt éve fizetik az egyetlel és csak 100-200 dollárt fizettek be és az árvaik értek kapnak érte.

Érte-d-már testvér, hogy miért kell többit fizetünk, míg fiatalok vagyunk? Azért, hogy a kor emelkedésével az egyetlen a pénz is úgy emelkedik, hogy mire meghalunk, legyen meg a fódózat a kikapandó pénzre.

Jó lenne-e, testvér, ha most olesón jutnánk a biztosításhoz és úgy tenénk, mint a prícsók, hogy amíg fiatalok vagyunk, elégyük az öregségünk biztosítékát? Hogy mire előregéztünk, elhalalozunk, akkor ne legyen az egyetlen kétség fizetni az ezer dollárt?

Azt is írod testvér, hogy kilenc éve vagy tagja a Verhovay Egyetnek. Kiszámítottad-e testvér, hogy mit fizetted be a kilenc év alatt? Ugy száz dollár körül, vagy talán összesen ha százötven dollárt.

Ugy-e, testvérem, — éltesen az Isten még sokáig — ha rád szakadt volna már a bánya köze, megkapta volna a családod az egyszer dollárt? Gondolsz-e rá, hogy miből kapta volna? Számítottad-e már magadban, hogy csak az Isten tudna talán százötven dollárt érte dollárt adni!

Ilyesmire marad hát itt az a pénz, amit a haza utazók itt hagynak! De azért rosszul ok sem járunk. Amig itt vannak, addig fizetik a díjat és addig biztosra vannak. Itt pedig a biztosítás nagyon elké, mert halandók vagyunk ám testvér, mindannyian, különösen pedig azok halandók nagyon, a kiknek a fejük felett ott lebeg a lejáró kö.

Nem azért kívánom én a tagságdíj felmenését, Gribóczy Lajos testvérem, mert örömem telne benne, ha a magyar bányások többit pénzt adnának ki, hiszen azt talán csak még sem mondhatja rólam senki a világon, hogy ellensége vagyok vagy rosszat akarok a magyar bányászok?

Tudom azonban, nagyon tudom, hogy a bányásoknak van az egyletre a legnagyobb szükségük, és fétve vigyázom, hogy mi lesz a pénzünkkel, a biztosítással, meg a magyar bányászokkal tíz-husz-meg harminc estendő mulva ebben az országban. Mert ez a vizgázat a hivatásom, a kötelességem. Számolok Gribóczy testvér, számolj meg veled együtt minden magyar bányász, és ne verjétek be a fejed mind annak, aki az igazat megmondja.

Majd erről még többit is beszélünk. Addig békeség, barátság és szeretet közöttünk, Vintondale-on lakó Gribóczy testvérem.

HIMLER MÁRTON.

EMBERFOGÁS

Csalogatják a magyar bányászt össze-vissza. — Levelekkel árasztja el egy-egy társaság a bányavidékek magyarjait, a melyekben aranyhegyeket ígérnek.

Ujjajta módját találták fel az emberfogásnak. A hírlékat, a csavargókat, a hivatásos emberkereskedőket most már kiismerték, azok most már nehezen és kevés embert tudnak a teleprek csalbitani.

A rendesebb bányatársaságok az újsághirdetéshez folyamodtak s úgy tudtadják az emberekkel, hogy felveszik a magyar bányászt, ha munkára jelentkezik.

A bányások hozzá szoktak a lap hirdetésekhez, tisztában vannak vele, hogy a bányatársaság értesítései tartalmaznak s tudomás veszik maguknak, hogy egy-egy pléze embert keresnek.

Ha jóhiszeműnek tartják a hirdetést, elmennek a pléze, ha óvatossabbak, akkor előbb beírnak a lapszerkesztésbe, hogy mit tudnak a hirdető bánya felől; és nagyon sokan eimet kérnek az illető telepről, hogy egy-egy magyar testvértől kérdezzék meg, mi igaz a hirdetésből. Ez a módja az emberkeresésének még a legjobban megfelel a bányások érdekeinek.

Most azonban egy-egy bányatársaság egészen újfajta emberfogáshoz látott, ami feltétlenül káros a bányászok néve.

Levelek küldöznek ki, ígéretekkel, sőt rendszeren hazug ígéretekkel tett leveleket, amelyekben jó munkára hívják a telepre a magyar bányászt.

A társaságok némelyike azonban a kapsziségben nem ismer határt és tízezer dollárt ki egyszerre a csalbitó körlevelet. Tíz-ez ember közül akad nagyon sok olyan, aki bedől az ígéreteknek és elmegy a telepre, úgy hogy nem egyszer száz-száz menek olyan helyre, ahol csak tíz-tizenöt bányász részére van munka.

Az utolsó hetekben halomszámra kaptunk a leveleket a magyar bányászoktól, amelyben ilyen körlevelező bányatársaság felől és a bánya felől kértek értesítést és jól tudjuk, hogy sokkal nagyobb azoknak a száma, akik nem is kérdezőbennek, hanem bizakodva indulnak a hívogató szóra.

Figyelmeztetjük a magyar bányászokat, hogy ha ilyen munkára csalbitó, nyomtatott leveleket kapnak, a bányatársaság, vagy egy-egy magyar ember aláírásával, a legnagyobb óvatossággal és tartózkodással fogadják a levelet, és végezz tudomásul azt is, hogy nemcsak egy páran, de egy pár ezren kaptak ilyen körlevelet.

Rendesen olyan helyről küldik a leveleket, ahová máskepén már sehogysem képesek embert kapni és ahonnan hirdetni sem mernek.

A hirdetésekkel úgy vannak a társaságok és az újságok, hogy azok fizetett közlemények és azt a lapok tartoznak közölni, úgy a hogy beklidül hozzájuk.

De ha a hirdetés nem tartalmaz igazságot, beírnak a telepről a magyar bányások és tisztességes újság megírja a munkahírei közt, hogy mit írnak az emberek arról a telepről. Mert a munkahíreben azt ír a lap, amit akar, a hirdetésben meg azt közli, amit a hirdető kíván.

Elképzelhetjük hát, hogy milyen telep lehet az, ahonnan nem merik a hirdetőt közölni, hanem titokban küldik ki tízezerszám a leveleket, hogy odacsálbitás az emberekre.

Megkönyörözték meg egyszer a Magyar Bányászlapot, hogy adja el az előfizetők címét, mert szeretnék a körleveleket a mi előfizetőink részére küldeni ki.

Rendesen nagy összeget ajánlanak a bányások címleiről s természetesen, hogy mi az ilyen ajánlatot mindig visszautasítjuk.

Vannak azonban magyar lapok és magyar emberek, akik valóságos kereskedést folytatnak a címeikkel és ezek a társaságok ilyen helyekről vásárolnak vagy tízezer eimet.

Egy szép napon kiküldik a tízezer körlevelet és ha jól van megfogalmazva a nyomtatványuk, — látszólag becsületesen írják meg a bánya és munkaviszonyokat, oda önzölik egy pár száz ember.

Az utóbbi időben elszaporodott az emberfogásnak ez az új módja, figyelmeztetjük hát a magyarokat imétfelten, hogy az ilyen leveleket óvatossan fogadják és ne induljanak ilyesmire után soha munkát nézni, ha előbb nem kérdezősködnek nálunk, vagy az illető plézeről egy magyar bányásztól.

VANDERGRIFTRŐL

VIGYAZAT BANYÁSZOK!

Értesítjük a magyar bányászokat, hogy Vandergriften, csakugy, mint az egész vidékén sztrájk van, ne menjenek hát arra felé munka után. Sokan kérdezősködtek a felől a pléze felől az utolsó két héten, mert a társaság tízezerszámra küldte szét a leveleket a magyar bányások címire, amelyben munkára csalbitotta az embereket.

Mi nem adunk végleges választ, amíg ottani magyar testvéreinktől nem kérdeztük meg a viszonyokat. Most azt írja onnan Anzik János magyar bajtárs, hogy senki ne menjen arafelé dolgozni, mert az egész vidéken sztrájkban állnak a bányások.

Mint hogy legalább hatvan kérdezősködő levelet kaptunk Vandergrift felől, minden levélre külön nem válaszolunk, hanem ezton értesítjük a levélírókat az ottani viszonyokról.

EGY BAJTÁRSUNK GYASZA

HEILWOOD PA. — Aderke Mihály magyar testvérét és családját nagy szomorúság érte a mult napokban. Kis leánya, Erzsébet elköltözött az élők sorából, bányatört és részvétet hagyva maga után a rokonnakál, illetőleg az ismerősöknek és jóbarátoknakál.

Az első amerikai magyar bányászok küzdelmei.

ZOKOGÓ MÉLYSÉGEK

A Magyar Bányászlap részére írja: Fülöp I.

MI TÖRTÉNT EDDIG?

Két kivándorló magyar család találkozik a hajón. Benczék, meg Bogárok. Bányász mennek dolgozni a már az első napon szerencsétlenség árti az ország Bogárt. Később több magyar is jön ki hozzájuk a már kezd az élet jól menni, mikor a magyarokat kilidőzik a telepről, mert a magyarok magyar lány. Török Boris, fejbevégi a szuper fiát, aki ő elcsibésztotta. A másik magyar lány, aki a szuperán maradt, Gellért Imre emberfogó kezébe került, aki a lányt New Yorkba viszi egy kis színházba. Később Boris is New Yorkba kerül ugyancsak Gellért jóvoltából, ahol nagy beteges egy kórházba felelnek a Marika gondosan ápolja. A magyarokat Sadtownba vitte Gellért, ahol a viz előnté a bányát. Mindenki megemlésként a bányáról. Boris Gyuri ahogy felgyógyul a betegsége, megye New Yorkba, hogy Marikát megkeresse.

Es nem is tudta, hogy már napról-napra közeledik felé az az ember, aki meg akarja őt szabadtani. Mert Gyuri elhatározásában már teljesen készen volt arra, hogy elinduljon New Yorkba. A lelki erejét elég erősnek érezte ahhoz, hogy egy új, idegen városban felvegye a küzdelmet az étellel, csak még a teste volt gyenge a kiállott nagy betegség után. Már felkelt ugyan az ágyból, sétálgatott néha már a ház mögötti kis kertben a vetemények, meg egy pár bokor virág között és erős akaratát, vágyakozását siettetve a teljes gyógyulást.

Mikor már teljesen jól érezte magát, akkor megmondta a magyaroknak, amit azok már úgy is tudtak. Egy este történt a nagy vallomás, mikor mindnyájan együtt ültek a vacsoránál. Elmondta, hogy ő nem megy vissza most a bányába. Az úgy is nagyon erős munka lenne most neki. Aztán meg arra kell gondolni, hogy valakinek már hozzá kell fogni ahhoz, hogy lendítsen a magyarok dolgán hogy megkeresse a többi magyart, mert ha itt ők szétlanul dolgoznak, avval nem mehetnek sokra, mert mégis csak történhet valami, ami elkergeti őket erről a plézről is, aztán újra ott vannak, ahol elezött, nem tudnak merre menni, csak elindulnak a nagy világba és a keserves öszenkereseti kis elviszi majd az utazás. Hát ő úgy gondolta, hogy legjobb lenne, ha ő bemenne New Yorkba, tudja, hogy ott csoportosan élnek a magyarok, talán hasznukra lehet. Es aztán kicsit zavartan, kicsit féltősen kívágni a nagy titkot is, hogy ő meg akarja keresni Marikát és úgy érzi, hogy meg is fogja találni.

A magyarok nem tudtak szóhoz jutni. Csak Benczéből szakadt fel egy zokogás. Mindenki beleegyezett, még Bogárné is, mert tudta, hogy a fia itt soha sem lenne boldog, mindig a lányra gondolna. Hát inkább próbálja meg, hátha az Uristen, meg az ő imádságuk megsegíti.

Hát Gyuri nekivágott a nagy utnak. Bánatos, de mégis reménykedő anyaszivek imádsága szállt utána. Őt meg a szerelme, az erős akarta vitte.

New Yorkba minden baj nélkül megérkezett. Úgy gondolta, hogy legelsőször is Gellért Imrét keresi fel, aki eddig is jó volt hozzájuk, hát talán most is segítségére lesz. Majd megkéri, hogy szerezzen számára valami munkát, nehogy feldje a nála levő kis pénzét, amit a kompenzáció kapott a betegségéért. Hosszas botorkálás és kérdőzöködés után eltalált abba az irodába, ahol Gellért Imre volt. Amikor bement a belső szobába, Gellért egyedülült az asztalnál. Megismerte rögtön és annyira elcsapadt, hogy ezt még Gyuri is észrevette. Alig tudott Gellért szóhoz jutni, hebegett és annyira félt, hogy Gyuri az egészet nem tudta megérteni. Hát miért fél ez tőle. Hiszen ő nem akar semmi egyebet, mint egy kis szíveséget. Meg is kérte szépen, hogy segítsen rajta, ha már eddig olyan jó volt a családnak, meg a magyar bányászokhoz és szerezzen neki valami munkát.

Gellért Imre nem tudta, mit akar ez a fiú. Hogy tudja-e az egész dolgot és előbb jól meg akarja kizárni, mielőtt leüti vagy tényleg jó tanácsért jött ide és nem tud semmit.

Lassan megnyugodott Gellért, amikor látta, hogy a fiúnak fogalma sincs semmiről. Már meg is merde kérzeni, hogy vajon hallottak-e Marikáról valamit azóta? Lett-e eredménye a hirdetésnek (ami sohasem jelent meg). Es Gyuri válaszából megtudta, most már egész bizonyosan, hogy senki sem sejt semmit. Most persze az volt a legnagyobb gondja Gellértnak, hogy a fiút elküldje New Yorkból valahová. Rögton ajánlott is neki egész csomó jó munkát, de Gyuri minden magyarázat nélkül, egyszerűen kijelentette, hogy ő New Yorkban akar maradni. Persze, hogy volt annyit esze Gellértnak, hogy nem szerezett itt munkát neki, mert azt hitte, hogy egy hét alatt, ha el-

fogy a pénze, majd elmegy szívesen vidékre is, örül, ha viszik. Még utána szólt a fiúnak gondos, atyai hangon:

— Aztán nehogy lompoljon, éjszákban ám, látszik hogy gyenge még, vigyáznia kell.

Gyuri el kezdett gondolkozni, hogy vajon miért vágott olyan ijedt képet ez a Gellért. Ez fél tőle. De miért? Hiszen hiszen semmi ok arra. De hát ha fél, akkor úgy látszik, hogy mégis csak van.

Es elgondolta magában az egész ismeretségi körrel. Sokat segített rajtuk, az igaz. Es észbe juttott, hogy Pityville állomásáról ő ment vissza Marikáért. Hátha ez az ember tudja, hogy hol van a lány! Hátha ez az ember megsejtette, hogy ő a lányért jött.

Mivel tovább gondolkodott ezen Gyuri, annál világosabb lett előtte, hogy Gellért tud a lányról. Számítgatott, hogy mit csinálna. Tudta, ha világosan megkérdezi tőle, akkor ő gondoskodni fog arról, hogy a lányt ne találja meg. Hát úgy határozott, hogy továbbra is adni fogja a gyantulánt és két nap mulva újra felment, hogy megmondja magát és elmegy vidékre.

Gellért örömmel adta meg az utasítást, hogy hogyan juthat ki egy közeli kis városba és egy levelet is adott neki, aminek felmutatása után kap jó munkát. Még a vonatkozás is kikísérte.

Gyuri pedig felült a vonatra és a legközelebbi állomáson leszállt és újra visszajött New Yorkba. Es két napon keresztül figyelte Gellért Imrét. Óvatosan követte minden léptét és utána járt mindenképpen, alig vette, csakohogy egy perccel se mulasszon el. De minden eredménytelen volt s már már maga is kezdte hinni, hogy tévedett. Gellért Imre nem tud a lányról. A fiú fáradt volt és elkedvetlenedett. Csakült egy kis szobában és észbe se juttott, hogy enni is kellene valamit, hogy a különben is gyenge

testét jó erőben tartsa. A reményiségevel együtt a teste is gyöngült és ahogy celtalanul csavargott az utcán, egyszerre csak elesett a fáradtságtól és ott maradt.

Az emberek összecsovdültek, rendőrről jött s a mentőkör telefonáltak és Gyurit bevitték a kórházba. Nem törődött semmivel, igazán beteg lett újra, habár a gyengeségen és fáradtságon kívül nem volt egyéb baja. Azt mondták a kórházban, hogy egy hét alatt rendbe jön.

Addig Sadtownban Bogárné keserves könyeket hullajtott Benczénével egyetemben. Gyuriról egyáltalában nem hallottak semmi hírt és most már két elvesztett gyereket sirattak.

**

Marika hordta a rózsákat a kórházba. Es Boris napról-napra jobban érezte magát és lassan jött vissza az ételkedve is. Már fél is tudott kelleni, megtanult újra járni és örült is már a közeledő egészségnek. Egy nap boldogan vizsgálta Marikának, hogy már három-négy nap mulva hazamehet, s már egészen jobban van, tegnap már ki is vitték egy kereskes koroszekébe a nyitott erkélyre, ahonnan előltni messzire. Olyan jó volt látni a mozgó, friss etelét, a siető fűrgő embereket és Borisnak egyszerre az volt minden vágya, hogy ő is tudjon egészenesen, könnyen járklálni.

A legközelebbi napon mikor Marika bement a kórházba, őrösen találta az ágyát. Ijedten körözésködött, de megnyugtatták, hogy Boris kinn ül az erkélyen, teljesen jobban van. Talán holnap már mehet is haza.

Marika ment ki az erkélyre és odaült Boris széke mellé. Beszélgettek, tervezgettek, hogy lesz, mint lesz, ha Boris hazamehet.

Az ápolónő járt-kelt közöttük. Újabb székeket toltak ki, a másikat pedig vitték

be. A betegek nézték őket, mert nem értették, hogy milyen nyelven beszélnek.

Egyszerre egy irtózatos kiáltás hangzott fel az egyik koroszekéből:

— Marika!

Mindketten megfordultak. Abban a székben, amit legutóbb hoztak ki, egy sápadt arcú fiatal legény ült: Bogár Gyuri. — Marika! Hát igazán te vagy az? Hát igazán te! Hát megtalálalak valahára Marika! Hát nem álmodom én most? Hát hát valamit! Hát mond meg, igazán te vagy, vagy én rosszul látok? Marika, hát szőlj egy szót.....

— Marika nem tudott szólni. Csak állt és nézett mereven arra a legényre, mintha az csak egy kísértet lenne. Kísértet, a régi időkbeli, kísértet a tiszta időkbeli. Egy pillanattal alatt keresztül futott a lelkén az az egész hosszú idő, ami azóta elmúlt. Is-tene, mi lett azóta belőle? Csak most jutott igazán észbe, hogy most ő egyszer tiszta lány is, egyszerű, nyugodt kis magyar család, ártatlan, bizó danolós gyerek. Es hirtelen nagyon, de nagyon tele lett a szíve keserűséggel.

— En vagyok, Gyuri. Igen én vagyok. Ez meg itt a Boris.

Csak pár perccel volt még. Mert letelt a látogatási idő. A betegeket vitték be, és Marikának pedig menni kellett.

Nem tudott ma este fáncolni menni. Tulásgosan nehéz volt a feje a hirtelen rászakadt visszamelegkezéstől, semhogy most a festsékes meg a selyem rongyokhoz tudna nyulni. Sokkal szomorubb volt az arca, semhogy most a szokásos mosolygás rá tudná erőszakolni. Ma este nem tud vig és uraló táncosnó lenni, ma este szomorú kis család. Megengedte magának, hogy az legyen. Es aztán valahogy öntudatlanul az is észbe jutott, hogy hiszen ezzel a találkozással ugyanis új korszak kezdődött az életében, hogy ezután már vége lesz ennek az

életnek és örült, hogy egy estét megtarthatta magának.

Mánap délelőtt ment be a kórházba a betegieit. Nem beszéltek ott benn semmit sem, Marika egy autóbá ültette őket és vitte haza a szobájába, ahol szépen eltakarított mindent, ami egy táncoslány szobájába tartozott. Összecsomagolta a színes selyem rongyokat, festsékeket, ki fogja majd dobni.

Amikor hazakért, Marika leült szembe velük és kezdett mesélni, egyszerűen csendben hangon. Nem szépítette a dolgokat, nem beszélte arról, hogy mennyit szenvedett, csak egyszerűen elmondta a tényeket, egészen attól a perctől fogva, ahogy ott maradt a szuper házánál a szekrényben.

Tulajdonképen el is hallgathatta volna az egészet. Hiszen mondhatta volna azt is, hogy szolgált vagy akármint, hiszen ugyanis mentek volna haza, istenen, haza, a derek magyar bányászok egyszerű házához. De mert az ő lelke tiszta maradt a piszkokban is, mert ő meg tudta őrizni az egyenességét, hát megmondott mindent.

Gyuri nem ismerte New Yorkot. Nem tudta, milyen ott az élet. Ő nem tudott semmit, csakohgy ez a lány, akiért ő az életét is odaadta volna, rossz lett, eldülött. Mig ő nem tudott más lányra nézni, nem tudott dolgozni, mert folyton rá gondolt, addig ez a lány férfialakult mulatott. Hogy kellett? Azt Gyuri nem hitte el. Es előntéte a vér az arcát, és keményen odavágta a lányának:

—Hát deda letél, mi? Persze, jobb ez, mint dolgozni! Uraskodni, selyemben járni, táncolni, énekelni. Persze ez jobb, mint a tisztességes munka.....

— Kellett Gyuri, muszáj volt, mert hiszen élni csak kell — felelte nagyon csendes és színtelen hangon Marika.

— Kellett? — és felnevetett a fiu. — Kellett! Persze neked kellett, mert te.....

Fölhúzza az ajkát, végigérinte a lányt tetőtől-talpig és aztán kimondott egy szót, hogy olyan szót, ami elég lett volna ahhoz, hogy Marika ott haljon meg rögtön.

Marika erős lány volt, hozzászokott már egy kicsit azokhoz a pofonokhoz, amiket az élet nehéz és kemény ökle adott neki. Nem szót egy szót se, csak állt egy darabig, csendesen, még csak a könnye se csordult ki, aztán odament a szekrényhez és — visszarakosgatta a festsékeket, a színes selyem rongyokat a régi helyükre.

Boris se szót egy szót sem. Fáradt volt, lefeküdt, gyenge volt még ahöz, hogy gondolkozni, gondolkal vesződni tudjon, hát rábista az életét Marikára, aki ma este megint elindult a színház felé, azon az uton, amelyet olyan jól ismert már, és ott táncolt együtt a többivel és a megszokott helyen aztán épúgy mosolyra húzódott a kifestett szája, mint a többiek.....

Gyuri szédülten támogett ki a házból és egy darabig csavargott az utcákon gondolat nélkül, maga sem tudta, hogy merre jár. Aztán mikor ráeszmélt, hogy tulajdonképen mi is történt vele, egyszerre úgy érezte, hogy valakin bosszut kell állni, hogy valakit meg kell ölnie, hogy a magába fojtott irtó haragját lecsillapítsa.

— Gellért Imre — ezt a nevet dobogta ki háborgó szíve és úgy érezte, hogy minden csepp vére ezt a nevet lükteti ki a halántékán. Elindult abba az irányba, amerre Gellért iródjáját tudta. Mire odaért, a külső háborgása kicsit elcsendesedett, csak a szívében háborgott a dühös bosszuvágy: igen, meg fogja ölni azt az embert, a pusztá két kezével fogja megölni, megfojtani, nyugodtan fog bemenni hozzá, nehogy elmenekülhessen, nehogy kikerülje a halálát, amit az ő kezével küldött el neki a bosszúálló végzet.

Gellért Imre akkor már New Jerseyben telket árult, mert a vasgyárból, ahová Gyurit küldte, megírta neki, hogy ő nem jelentkezett és így Gellért jobbnak látta azonnal eltűnni New Yorkból, mielőtt még Gyuri megtalálta volna. Mert Gellért tudta, miért jött ide a fiu, azt is tudta, hogy nem lesz ajánlatos találkozni vele, hát gondolt egyet és letette a második nevet is — az is megért már akkor jó pár esztendőtt — és lett belőle Gereben János, aki "niágyserű" lettelkelkel boldogítja a szegény magyarokat.

Gyurinak megmondták az irodában, hogy Gellért elutazott Canadába, vagy hova, itt hagyta az állását és nem tudnak róla semmit.

Husvét közeledik!

Az ünnepi pénzküldemények összetörölésének elkerülése végett már most küldjön pénzt az óházába. Azt jól tudja mindenki, hogy a mai viszonyok között

Sürgönyileg szikratávirattal

kell küldeni a pénzt, mert ez az egyedüli biztos tja a pénzküldésnek.

100 korona 12 dollár

SURGÖNYKÖLTSÉG \$2.50

Küldhet a Magyar Királyi Postatakarépkéntárba vagy bármely óházai címre.

KISS EMIL a magyarok bankárja

a szikratávirati pénzküldés megteremtője

133 Second Ave.

New York, N. Y.

Bányászok a Bányászlapról

Igen tisztelt Himler Márton Ur, Ertesítem arról, hogy a küldött ényképet és a naptárt megkaptam, mely ajándéknak nagyon örültem és köszöntettel fogadom a szives kívánásait is.

Kedves honfitárs, én is viszont sok boldog új évet kívánok számára és az összes magyar testvérek részére és kívánom tiszta szívemből a jó istentől, hogy a mi távol levő magyar testvéreink segítse a jó isten hogy győzelmet arassanak az ellenfelünk, hogy egy biztos ottonthoz szerezzek a sok vértenger árán, hogy minik is, akik itt vagyunk, elkerüljék tőlük, örömmel öltük magunkra a jó hirt és akiknek hozzá óhajuk van, felkeressük őket, éhessünk még boldog életet itt a földön.

S további kívánom kedves honfitársak, hogy adjon a jó Isten önöknek is egészséget, sok örömet, boldogságot, jó indulatot bölcsességet, hogy világossá tartsa a titkolt magyar testvéreinket mindenfelől jó tudományt és felvilágosítással, hogy haladhassunk előre e borzalmas világban.

Most levelém beáram, maradok hazafias üdvözléssel és honfitársi szeretettel. Isten legyen velük és velem is.

Bálint Bancsi György, Uniontown, Pa. Györfi Károly testvér, Sagamore, Pa. így ír:

Kívánom, hogy a Magyar Bányászlap hívjon ki minden hasznos törekvést, mely a magyar bányászokat előnyben részesíti, virágozzon a Magyar Bányászlap sok ezer példányban a magyar bányászok között. Eltesse az Isten annak szerkesztőjét, Himler Márton urat sokáig.

Ezt kívánja igaz szívvel, mint továbbra is hisz pártfogója a Magyar Bányászlapnak, hazafias üdvözléssel,

Györfi Károly. Tamás József testvér, Seminole, Pa.-ból ezt írja:

Arra kérem a jó Istent, hogy segítse Önöket a munkájokban, mivelhogy a magyarság érdekében munkálkodnak és hogy az amerikai magyar bányászokat pártolják, jó és rossz sorban egyaránt, tehát ezután is arra kérem a jó Istent, hogy segítse meg Önöket, hogy mennél többre vihessék, a Magyar Bányászlap fejlődését. Soraim zartával friss jó egészséget kívánva az összes szerkesztőségnek, maradok továbbra is becses pártfogója a Magyar Bányászlapnak.

Tamás János. Gulyás József, Akron, O. új előfizető testvérünk e sorok kísértében kéri a naptárt:

Az újságot megkaptam idáig rendszeren és rendkívül meg vagyok vele elégedve és nem is gondoltam, hogy ily érvenyes olvasmányt tartalmazzon. Sajnálom, hogy már előbb nem jutottam a Bányászlap birtokába, amíg Amerikába leszek, anélkül nem fogok maradni, ámbar engem a bányászviszonyok nem érdekelnek, mert én bányában nem dolgoztam és nem is fogok dolgozni, de annyiból még is érdekel, hogy tudom, hogy a bányásztestvéreim sorsa hogy meg. Itt mellékelve küldöm a 15 centet bélyegben és kívánom az Istenről, hogy ezen lapjuk minél előbb elterjedjen.

Maradtam testvéri szeretettel Gulyás József, Akron, O. Tisztelt testvérünk ur,

nagy örömmel tudatom Önnek, hogy sikerült még egy új előfizetőt szereznem, többet a legnagyobb fáradozom árán se tudtam szerezni, igaz, hogy Önök csak arra kértek fel hogy csak egyet szerezzek, de mivel én is pártolni akarom a mi Bányászlapunkat, hát igyekeztem, hogy még egyet szerezzek, amit meg is találtam miután odaadtam a Bányásznapárt olvasni, és igen megdicsérték és magam is igen meg vagyok vele elégedve, me-

lyért is hálás köszönetemet fejezem ki Önöknek, mert látom a lapból, hogy Önök igazak.

Maradok továbbra is híj testvérelők és olvasójuk. Lekka József, Hemlock, O. Az új előfizető neve: Joseph Hornyák, Hemlock, O.

Mély tisztelettel tudomására adom a tekintetes Szerkesztőségnek, hogy a hozzáim intézet sorait megkaptam és megértettem, hogy szeretné ha esetleg többen volnának egybetartozók, én kérem is az Isten áldását az urak működésére hogy segítse meg az előre haladásban. En ugyan nem sajnálom az újságomat egyszer odadni seniknek sem, de ha újból kéri a következő lapnak az áttekintésére, akkor már azt kérdem, hogy a címet kéri talán, meg akarja rendelni, persze akkor már egyebet kezd beszélni én hozzáim. En ugyan szeretném, ha többen volnának a Magyar Bányászlap olvasói és én, ha a jó isten megsegít, el megyek egy pár helyre, ha esetleg lesz szerencsém, én rögtön értesíteni fogom a tisztelt Szerkesztőséget és én is igen köszönöm a felszólításukat a tisztelt Szerkesztőséget el rólam egyszer s mindenkorra a rám való meghívást.

Továbbá elolvastam és fel is mutattam az újságomból, milyen egy nagy zivességet és milyen nagy öröm a Magyar Bányászlap szerkesztőségétől, hogy négy magyar ifju gyermeket kitanított a maga költségén. Most már nézünk szembe a világgal, hogy melyik szerkesztő vagy bankár tud ilyen hírnevet felmutatni, mint a Bányászlap szerkesztőségé. Isten, akik olvasták a lapot és még akik csak amugy hallották a hírt, mindenfelől csak nagy dicséret hallottam az urak irányába.

Risko János, Bruceton, Pa.

Getting Miners Through Circulars

(Continued from First Page.)

As a matter of fact, we did not intend to discuss free, on our columns these machinations, but it seems to us that the tendency of making permanent use of this practice has grown to such measure, that the good interests of the whole mining industry is at stake; for we repeatedly have received direct requests from certain mining companies to accept no trifling material consideration for serving them with lists of miners' addresses working at nearby camps to their places.

Needless to state that we have frankly turned down these companies for their contemptibly indecent offers, and have freely expressed our condemnation about the same. Alas, they were cunning enough to obtain miners' addresses through other channels just as same and are working unharrassed along this line.

We are of the sincere opinion that the present condition is more than alarming and if not checked at once, might prove to be a calamity of no small consequence to the whole mining industry; and feel that there could be no doubt that mining companies of good standing will heartily accord the stamping out of this outrage.

Superintendents and managers are most cordially invited to voice their opinion in our columns and exchange suggestions tending to remedy the prevailing bad situation.

To Hungarian miners we issued a warning to ignore completely any and all circulars luring them away to other mining places.

Pereskedő bányászok.

Roscoe, Pa. Nyolcvanöt bányász perelte be a Pittsburgh Coal Company-t négy-négy dollárért fejenként, amit a térség büntetés nélkül vont le a térség új sztrájkjából kifolyólag. — A bányászok szervezeteinek és a bányatársaságoknak olyan a szerződésük, hogy ha az emberek sztrájkolnak a szabályok betartása nélkül, akkor minden egyes sztrájkolnótól napért minden bányásztól egy dollárt vonnak le, ami a bányatársaságok egyesületének a vagyonához eszotlattnak. Viszont ha a térségnek zárják ki a szabályok betartása nélkül az embereket, ők fizetnek egy-egy dollárt minden napra minden ember után, a szervezett pénztárába. — Mint-hogy az Eclipse bányászok 4 napig tartó sztrájkjával, mielőtt panszaikkal az illetékes boardhoz fordultak volna, a bányatársaság levonta a négy dollárért a fejenként való négy dollárokat, összesen 1600 dollárt. A bányászok közül nyolcvanötten perrel támadták meg a térséget és ettől az itéletől függ, hogy a jövőben lehet-e majd ilyen értelemben szerződést kötni. Mert ha most úgy ítélt a bíróság, hogy a térség tartozik a négy dollárokat visszafizetni, akkor a jövőben hasonló megállapodásokot hiába hoznak. Mi a magunk részéről nem tartjuk helyesnek a pénzbüntetések behozatalát, mert az sokkal nagyobb arányban sújtja a bányászt, mint a bányatulajdonost. Egy bányász nagyon megérez egy pár dollár büntetést, a bányatulajdonosnak viszont sokszor meger egy pár ezer dollárt, ha kizárja a bányászokat és így szerez magának előnyöket.

Star Junction, Pa. A Kis Nánásiúr, Heves megyéből származó magyar emberek gyűjtést rendeznek a saját községükben lakó háborús sejtényeknek, az érzékenyek az árvaiknak és a kerecsképtelenek vált sebesülteknak a javára, és felkéri az onnan származó magyar testvéreket, hogy járuljanak hozzá adományaikkal a gyűjtéshez.

Eddig is elég szép összeg gyűlt már egybe, amit a következők adtak össze: Köves Ferenc és Belkovich Pál 5-5 dollár, Csordás János, Csik János, Jurecska János, Kabajla András, Lizák András, Hliva János, Hodobás Ferenc, és Belkovich Lukács két-két dollárt, Safranka András, Tóth Mihály, Gyetvay Mihály, Lakatos Ferenc, Gyetvay János, Szalmási Mihály, Zvara István, Safranka Pál, Varga Mihály, Csik János, Tamás József, Jurecska János, Lörincz József, Lakatos János, Sr. Tóth K. Pál, Lizák István, Kozma József, egy-egy dollárt; Valesák Lajos, Csik Lukács \$1.50-1.50; Vencel András, \$1.25; Nagy Lajos, Szarcs Mihály, Galó János, Jurecska György, Lizák József, Gubancics János, Gyetvay István és Jurecska József 50-50 centet. Összesen begyűlt eddig 131 dollár keSS-től. I begyűlt eddig 15 dollár, és felkéri a más plézekben lakó kis-nánásiakat, hogy küldjék el ők is adományaikat az alább címre: John Csordás, Box 5, Star Junction, Pa. Minden adomány nyugtárva lesz ebben a lapban, és az adakozók nevét hazaküldik az adománnyal együtt a szülőföldre is.

KIS NÁNÁSIAK GYŰJTÉSE.

Magyar bányászok! Ne neveljünk magunk között potyaolvasókat. Minden hátralelős küldje be előfizetését, ha pedig a jó szándék meg van, csak a pénz hiányzik, tudassák ezt velünk és szívesen várunk.

Két hétag küldjük meg a lapot azoknak, akiknek előfizetése 1916-ban járt le. Ha időközben megújítják és beküldenek 15 centet, megkaphatják a Magyar Bányásznapárt is, mely az olvasó véleménye szerint a leghasznosabb és legértékesebb valamennyi naptár között.

Old Furó György, Clifton, Ill. A lap imnek a rendes címre jár, ahogy én azt a földben írta, csak a lejárattal volt egy kis tévedés. Most kijavítottuk.

Németh János, Adena, O. A lap jár a rendes címre, ha nem kapja, a postán lehet a hiba.

FIZETÉS JAVÍTÁS.

Somerset megyében a B. & O. vasutak mentén elterülő bányák tulajdonosai 5 cent bérelemést adnak tonnáknként a pick után dolgozó bányászoknak, míg a kompánia munkások fizetését napi 20-35 centtel javítják meg. Ugyanakkor a munkaidőt is leszállítják napi 10 óráról 9 órára.

"HIPRESS" with the RED LINE round the top

A legtovább viselhető gummi lábbeli, amit valaha csináltak.

Semmi más lábbelit a világon nem készítenek úgy, mint a "HIPRESS" csizmát, bányász uram! Csak a "HIPRESS" készült a legzsvósabb, a legtartósabb és legerősebb gummból, abból a csudatlan anyagból, amiből a világhírű Goodrich automobil gummi készül.

Es a legnagyobb haladást képviseli a gummi lábbel készítésben ötven év óta — a nem lehet összehasonlítani sem a többi gummilábbelivel.

Annóra elismeri a "HIPRESS" fel-sőbbéget és jószágát, hogy az biztos tele vannak az újszavával. Sz ezért vásárlásánál vigyázzon, hogy a csizma tetején ott legyen köröskörül az ismeretjel, a vörös vonal, a "Red Line Round the Top" akármilyen gummilábbel vez.

EVERYTHING IN RUBBER

Egyedül készítt THE B. F. GOODRICH CO. AKRON, Ohio a világhírű Goodrich Automobil gummi készítő.

Szerkesztői üzenet.

Lackó Mihály, Portage, Pa. és Batári Mihály, Scranton, Pa. címekre rendszeren jár az újság. Ha nem kapják, úgy keressék a postán, mert csak ott lehet a hiba.

Buza Márton, Elgin, Ill. A kért naptárt újból elküldöttük, a másikat tessék megtartani, vagy elajándékozni.

Alex Kovács, McIntyre, Pa. tudassa új címét, mert postán értesítést kaptunk, hogy elköltözött innen.

Hátralelősök. Mindenkinék, a kinek a lapja 1917. január 1-je előtt lejárt, még csak KÉT SZÁMOT küldünk és aztán a lapot beszüntetjük. Aki akarja tovább is jártni a lapot és rossz munkaviszonyok vagy betegség folytán nem tud fizetni, az tudassa ezt velünk és akkor szívesen várunk. A Bányászlapra minden magyar bányásznak szüksége van, tudja ezt mindenki, hasznos van minden előfizetőnek és pedig sokkal nagyobbban, mint a mennyit fizetnek érte. Ne legyen hiány a pénz, tudassák ezt velünk és szívesen várunk.

Magyar bányászok! Ne neveljünk magunk között potyaolvasókat. Minden hátralelős küldje be előfizetését, ha pedig a jó szándék meg van, csak a pénz hiányzik, tudassák ezt velünk és szívesen várunk.

Két hétag küldjük meg a lapot azoknak, akiknek előfizetése 1916-ban járt le. Ha időközben megújítják és beküldenek 15 centet, megkaphatják a Magyar Bányásznapárt is, mely az olvasó véleménye szerint a leghasznosabb és legértékesebb valamennyi naptár között.

Old Furó György, Clifton, Ill. A lap imnek a rendes címre jár, ahogy én azt a földben írta, csak a lejárattal volt egy kis tévedés. Most kijavítottuk.

Németh János, Adena, O. A lap jár a rendes címre, ha nem kapja, a postán lehet a hiba.

Alább megnevezett testvérek tudassák új címüket hogy a lapot küldhessük: Miko Kalmes, Walsenburg, Colo., Louis Sally, Elisabeth, N. J. Jos. Csász, Harpersville, O. John Molnár, Emeigh Pa. és John Szekeres, Alliance, O.

Hátralelősök! Aki mult évben lejárt előfizetésüket két hét alatt nem rendezik, vagy nem kérnek halasztást, nem kapják többet a lapot. Potyaolvasókra nincs szükségünk. Mindenki nézze meg a címsza-

WEST VIRGINIAIAK FIGYELMÉBE.

Szigorubbak lesznek az italtörvények.

West Virginia magyar bányászait figyelmeztetjük, hogy pár hét múlva új italtörvényei lesznek az államnak, — sokkal szigorubbak, mint a mostaniak.

Arra kérünk mindenkit a saját érdekében, hogy a hízánl lévő italt használja el, de azután tetszik bet ne hozzon és ne hozasson, mert nagyon keservesen bánhatja meg, aki a törvényt hiágja. Az új törvény majdnem teljesen eltiltja, hogy az ember italt tartson és használjon és a legkisebb büntetést hatvi börtönből vagy öt-száz dollárban, vagy mindkettőben állapítja meg.

Sem hat hónapot ülni, vagy uton dolgozni, sem ötszáz dollárt fizetni a pálinkáért nem érdemes, legjobb tehát, ha teljesen távol tartjuk az italt magunktól.

Mielőtt az új törvény életbe lépne, közölni fogjuk azt teljes terjedelmében, hogy mindenki tudja magát mihez tartani.

Minden feltaláló

védje meg találmányát szabadalommal és adja el. Küldje nekünk találmánya leírását vagy rajzát magyar nyelvű orvászertre az újságunk és törvényes okmányban biztosított a feltaláló.

Ugyrelelnek díjtalanul meg van minden módjuk szabadalmunk eladására, ingyen hirdetésük gyűjtésében van. Irjon magyarul és ingyen elküldjük a magyar könyvtárhoz.

Victor J. Evans & Co. Victor Building, E. Washington, D. C.

ÁRJEGYZÉK

Minden magyar honfitárs szerezz meg a mi gyönyörű 1917 évre szóló virág és veteménymag-árjegyzékünket, amit ingyen küldünk bárkinék, ha ir érte.

Nagy raktárunk van mindenféle magvakból, úgy f a r m o k és gazdaságok, mint kertek részére. Irjon ingyen magyar árjegyzékért MEG MA

INTERNATIONAL SEED COMPANY
Dixton Bldg.
PITTSBURGH, PA.

INGYEN

EGY AZ EZERHEZ

Kérjük azon testvéreinket, akik

Egy az ezerhez

feltratu levelet kapnak tőlük, hogy az ívet mielőbb visszaküldeni sziveskedjenek, akár eleget tessék kérésünknek, akár nem, mert minden egyes ívre nagy szükségünk van

25-50 százalékos

Takarít meg

ha borokat, likőröket és minden egyéb szeszest italokat magától a természetől vásárol.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes Tiszta Tresterer gallya, Tiszta Silvevits, Tiszta Cognac, Tiszta Whisky, etc.

MI FIZETJÜK A HADI ADÓT. Irjon teljes árjegyszámként borok, likőrök, cordialis, alcoholmentes italok, szirupok, edem, borocströl, stb.

THE SCHUSTER COMPANY Dept. Z. 2214-10-18 East 4-ik utca, CLEVELAND, O.

KISHIRDETÉSEK ÁRA.

ELADÓ útleitek vagy birtokok soro- kérént 15 cent. AZ ASSAGSÉ és nyitni i kötelemény soroiként 26 cent.

MUNKÁT kaphat 15-20 ember azonnal a Tomkins Cove-i kőbányában,

ahol teljes erővel megy a munka és a legkisebb kereset \$2.50 naponta. Azok a honfitársak, kik megunták már a muni- ción készítését vagy a földalati munkát forduljanak bizalommal hozzám állandó munka végett.

Warga György, P. O. B. 66, Tomkins Cove. N. V

ELADÓ 127 és fél birtok, melyből hatvan hold erdő szép hasznavelemű fenyő és tölgyfákkal, 97 és fél hold tarisz, egyenes, teljesen kömörmentes és szürke homok föld, két csa- ládi lakóház, mindenféle eszközök, épületek. Az ár a marháimo- nyával nekül 46 dollár. A birtok tele megvásárolható ad és csak azért ad- juk el, mert nem tudjuk megtelele- gonosítani. Csak komoly vásárlók- nyak érdeklődjenek a tulajdonosi- rásba. Mithály és neje szül. Maros Erzsébet, Boynton, Va.

ELADÓ South Lorain, O-ban Vine Ave. és 33-k utca sarkán egy sarak lot. A közelben vasgár, opus tur- nace, tute mill, iskola, templom, me- gyi, buszok. A hely nagyon alkalmas egy helyes üzlettemnek. Tudako- sítani lehet a tulajdonosi: Sandy Mithály, Boynton, Va.

Egy elsőrendű hentes és mészáros, aki hat nyelvet beszél és már jó ideig dolgozott kom- pánia stórbán, állást keres. Aki tudna vala- mi megfelelő állást, az sziveskedjék írni erre a címre: Stefán Andy, 1712 Bretford Ave., Cleveland, O.

Kostányecz Ándras, Berez me- győi magyar honfitársat keresem s kérem a róla tudható szivesked- jenek velem a címét tudatni. — Alexander Vitay, Box 2, Leona Mines, Va.

Darnó János, Gómör megyei bá- rontomat keresem s kérem 6t vagy a róla tudható, sziveskedjék velem a címét közölni. Stephen Weréb, Box 158, Brazzell, Pa.

SZABADALMOKAT keresőkötöl bel- és külföldön, azok érdeklődésük kíváncsi HERZOG SZIGMOND az Egyesült Államok szabadalmi bi- rófalában bejegyzett szabadalmi hí- rítvő a budapesti kir. miniszteretemen végeztet oklevés mérnök.

Jó munka családok és magános emberek részére cukorrépa föld- ken. Fizetünk 18-tól 22 dollárig havonként.

Égészséges és szabadban való munka a nyárra Irjon erre a címre F. J. Klump, Michigan Sugar Co Saginaw Mich

OKTATÁS. A MAI VALÓSÁGOS HELYZETBEN nem lehet tudni, hogy melyik per- cen leszünk hozzártartozóinkól el- szavakra. Itkes lesz annak helyzete, ki nem tud angolul, vagy kereszt- máz mindenki ér angolul, a többi pedig annyira könnyen megy, hogy rövid 2 hét alatt birtokot sokat szálthatal, 25 cent lockként. Az állami- kiképzett díjmentesen tanítom levele- releg csekély birtokdíj mellett. Miss Schweitzer, 1264 Lexington Ave. ajtó 4, New York.

Még melőtt hazamegy vagy ha itt is marad, a német nyelv tudása csak- ké előnyös lehet. Hívatlanul gyorsan és könnyen tanuló leveleim is 25c lockként. Legyen műveltebb ismer- őseimél és lépje meg őket. Írni lehet a német tudásával. — Miss Schweitzer, 1264 Lexington Ave. ajtó 4, New York.

ELADÓ. Kétféle szőnyeg, ruhament, bútort, fonográfot, órák, órák, zongorát, bi- ciklit, varrógépet, csirke-költöt, gas- taudóit sorozatot vagy bármi más- t egyszemre a gyárosoktól lehet besze- relni és szállni a kereskedők hasznát megjelölve takarítani. A nagy drága- ság ellen ez a legjobb orvosság, két dolláros nagy képes árjegyszámként díjmentesen küld. Az Amerikai Gyá- rosok Szövetkezet, 1511—3rd Ave. ajtó 211, New York City.

VILLAGE HOTEL az állomással szemben LEGYŐZ BIRTOK, tulajdonos FREDRIK BIRTOK tartunk rakatáron. Magyarul is beszélni lehet. Kérjük a ma- gyar bányászok pártfogását.

VINTONDALE, PA. JOHNSON & MORROW TEMETKEZÉSI VALLALKOZÓK RATION, New Mexico Siremlékre rendelés elfogadunk. Phone 274 P. 1 274 P. 2.

MINDENKINEK székülő van erre a címre HUNFALPY HUGO ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS 800 BROADWAY, NEW YORK Polgári ügyek. Kárértékelési perek és Birtok viták.

A. R. VASS RONDTOWN Va Egyedüli magyar közjegyző Clinch- field vidékén.

A világűr sötét csillagai a ködtömegben

Az a felgás, hogy az égitestek őrben mozognak, nagy mér- tékben megkönyíti az égitestek mozgásának kiszámítását.

E föltevés által megszabadul- tunk attól a nehézségtől, hogy te- kintetbe vegyék ama zavarokat, melyek a sűrűlőds folytán szük- ségképp be kell hogy következzen a testek mozgásában.

A sűrűlőds pedig kiküldetle- ten, ha a mozgás oly térben törté- nik, mely valamely módon telje- sen kitöltve van.

E föltevés még azért is rendki- vül kényelmes, mert ennek foly- tán az égitestek mozgásának okát egyetlen lökéssé, vagy ösztönré lehet visszavezetni, melynek hatá- sa a föltétlenül üres világűrben örökös marad.

A csillagászok tehát, amnyiben kiválólag az égboltozat er- műtárával és azokkal a jelensé- gekkel foglalkoznak, melyek ebből származnak, az őrés tér föltele- vése által nagy nehézségeket há- rít el utjából és e közbe az az elő- nye van, hogy e jelenségek eredé- tére és a jelenségek feloldásának örökévalóságára vonatkozólag bi- zonyos nézeteket hozhat fel bizo- nyítván.

De, mint általában az oly fölte- vések, melyek csupán felgás- képségeknek segíteni vannak hiva- ta, a föltevés is mindinkább eltűnik a tudomány haladásával és kiterjedésével és a csillagászat napjainkban, saját tapasztalati- észleletei folytán, kénytelen el- dozni az őrés térről szóló tant és az erőtmit jelenségek magya- rázatát kénytelen a világűrnek különös természetét alkotásában keresni.

A csillagászat' jelesebb főrál- közt, már a mult század vége fe- lé, felmerült az az eszme, hogy a világűrben, a világító állócsillago- kon kívül, még láthatatlan és nematósító tömegeknek is léte- niük kell.

Ha a világűr egész a végtelen- ségig csupán világító csillagokkal volna népesítve s nem pedig nem- látású s nem világító égitestek- ké, az akkor minden egyes irány- gól, ha szemünkkel az égre emel- jük, sűrűben egymás mellett sűrű állócsillagok kellene látnunk bármily különböző távolságban álljanak az azok fölünk és egymás- tól.

Ez esetben egy kellene lenni- gő, napfényesű, őrös golyó alakjában tünjék fel előttünk, melyben az egyes csillagok, nem is volnának képesek megkülönbö- ztetni, mert képzeltlenül dolog az, hogy akármely irányban tekint- sük fölfele, ugyanaz irányban ne léteznék egy álló csillag, mely fénysugarait felénk küldi.

Mivel pedig a világító pontok mellett ott látjuk a sötéteket is, bizonyára kétségtelen, hogy van- nak oly távolságok a világegye- temben, honnan fénysugár nem jut hozzánk, és ez csak onnan szár- mazhatik, hogy vagy oly szilárd testek léteznek a világűrben, melyek nem világítanak, tehát a mö- göttük levő égitestekről jövő fénysugarakat felfogják, vagy onnan, hogy a világűrben ködalku elő- szört tömegek léteznék, melyek a fénysugarakat fölémlesztik, annyira, hogy őrési távolságból jöve, nálunk láthatatlanok.

John Herschel, a lángeszű csil- lagász 73 gondolkodó, ki mind a két lehetőséget fontolóra vette, arra a merész következtetésre jutott, hogy mindkettőnek léteznie kell.

Kijelentette, hogy ha csupán sötét, szilárd tömegek, világító állócsillagokkal keverve töltik be a világűr, egész a végtelenségig ez oly égboltozatot eredményezne, mely helyenként napfényességű helyenként pedig éjsötétségnek látszik, és minden őr irányban ily tarika képeket kell hogy mutas- son, amik pedig nem áll.

Ha pedig csupán ködtömegek volnának azok, melyek a roppant távolságokból jövő fénysugarakat feltartóztatják, a feltartóztatás dacára is látnunk kellene bizonyos bányárd világosságát, mely ellenkezőleg most, a fénysugár- gok mellett követlen sötét pontok látnak, sőt az az égboltozatnak egy pontja, mely tökéletesen fekete a sötétség miatt, tehát on- nan, a legeszkélyebb fénysugár- sém hatathozzánk.

Valóban a tudomány előtt mind- ké föltevés valóban bizonyult. — Hogy rendkívül nagy területű sötét testek léteznék az állócsil- lagok között, az teljesen kétsége- lenné vált ama mozgások folytán melyeket elsőrendű csillagoknál milyenek a Syrius, Procyon és Spica földezték.

Nem oly mozgások ezek, melyek a nevezett csillagok bizonyos irányban tesznek s melyek talán a nappal összefüggésben állának, nem is olyanok, melyeket a csillagok valamely központi nap körül végeznek, hanem azokat a mozgásokat értjük, melyeket a csillagok kis körben eszközölnek és néhány évben alatt bevégez- nek.

A Syrius, az égboltozatnak, a legfűnyesebb állócsillaga, Bessel észleletei és Peter kiszámításai szeri- nt, egy sötét kisérővel bír, melyet együtt tettős csillag- ké, s mely körül tizen év s huszon- hét nap alatt, egy körben forog. mely előttünk ugyan végtelenül kicsiny pályának tetszik, melyek a legpontosabb mérések által lehet észrevenni.

Maedler dolgozatai a Procyon körül szintén kétségtelenné teszik hogy csillagnak is van körpá- lyája egy sötét égitest körül, melyet mintegy hatvan év alatt fel- be.

Végre Schubert, Cambridgeben (Amerika) a Spicára, a szük ké- letében látható fényes csillaga néve is, hasonló körülményt álla- pított meg, negyven év körpá- lyá-tartammal.

Mindezekből kétségtelennül vi- lágos, hogy a fényes állócsillagok között, roppant kiterjedési sötét testek léteznék; és ha a tizenhét állócsillag között, három körül, a sötét társalgót kimutatni lehet, nagyon közel áll az a föltevés hogy azok a világűrben soha sem hiányzanak a világűrben, melyet mi, azért mivel semmit sem látunk benne, őrésnek képzünk.

Még fűnyesebben lett igazolja Herschelnek az a föltevés, hogy a fénysugarakat ködtömegek fog- ják föl.

Mert eltekintve más bizonyíté- kóktól, melyek e tekintetben léte- znek, Bunsen és Kirchhoff fölfe- dezése kétségtelenné teszi, hogy magáról a fényes napról sem kap- nunk valóságos, tiszta fénysugár- kat, hanem azok az ellilő fémek által jelentékenyen mérsekelve érkeznek hozzánk.

Más álló csillagok szintábláinak vonalai szintén csak bizonyítékok arra néve, hogy ezek fénysuga- rai is alávette vannak, hogy köd- képleteken hatoljanak keresztül.

E ködképletek ugyan csak a fénysugarakat gyengítését okoz- nak, amnyiben azokból néhá- nyat fölémlesztenek, de ha az álló csillagoknak, a naphoz hasonlóan, közszéri burkolat van, mely az égitestek sötét világosságát mér- sülk, kétségtelen, hogy a távolabb álló égitestek sugarai, a ködburkol- taton áthatolva, szintén fölémlesz- tetnek s ennek ismét szűksége- rük következménye az, hogy a leg- távolabb álló égitestek valamilye- ke, a legjobb átkarattal kiámleni is akarja hozzánk sugarait, mi sem- mit, vagy legfeljebb csak némi de- rengést kapunk azokból, míhlyt egyenes irányban, más állócsil- lagok sugáremelését ködburkolatán kell keresztül hatolnók.

Ha pedig mindezekhez még megadodoljuk, hogy az elpár- olási folyamat, mely a napnál ta- pasztható, a kiömlőborodások je- lensége által, a látható naptest határain kívül, még nagy távo- lságban is létezőnek feltételezhető továbbá, ha megdondoljuk, hogy az elpárolgó anyagok gőzei, a ki- terjedés folytán, a világűrnek egy részét betöltik: — végre, ha megdondoljuk, hogy az állatvő (zodiális) világa, valóságos, a nap egyenlítőjétől messzire ki- nülő áramlatát mutatja a világító részecskének s ha még áradatuk megdondoljuk, hogy minden álló csillag szintáblája sötét vonala- kat mutat, tehát egy egész őrési égboltozat, mely egy egész őrési fémovastó, gázkesztő gyárakkal, áll előttünk, s mindez, ki tudja, hány millió év óta történik már így — akkor bizonyára kétsége- lennek tarthatjuk azt is, hogy az "üres tér" egyáltalán nincs.

gási folyamat, mely a napnál ta- pasztható, a kiömlőborodások je- lensége által, a látható naptest határain kívül, még nagy távo- lságban is létezőnek feltételezhető továbbá, ha megdondoljuk, hogy az elpárolgó anyagok gőzei, a ki- terjedés folytán, a világűrnek egy részét betöltik: — végre, ha megdondoljuk, hogy az állatvő (zodiális) világa, valóságos, a nap egyenlítőjétől messzire ki- nülő áramlatát mutatja a világító részecskének s ha még áradatuk megdondoljuk, hogy minden álló csillag szintáblája sötét vonala- kat mutat, tehát egy egész őrési égboltozat, mely egy egész őrési fémovastó, gázkesztő gyárakkal, áll előttünk, s mindez, ki tudja, hány millió év óta történik már így — akkor bizonyára kétsége- lennek tarthatjuk azt is, hogy az "üres tér" egyáltalán nincs.

Japán és Amerika.

Ugyan akkor, amikor a Német- ország és Amerika között való sa- kaitis küszöbön állott, Sató japáni nagykövet meglepet a külügyi- miniszterteremben, s formális óvat- jelentést be az oreoni és idahoi földbirtoklasi törvények miatt. E földbirtoklasi törvények hason- lák a California Land Aethoz, a melynek értelmében japánik nem lehetnek Idahóban és Oregonban földbirtokosok. fűdekefe, hogy Japán akkor áll az ilyen kö- vetelésekkel, amikor az Egyesült Államoknak külpolitikai konfliktu- sai vannak. Tavaly a mikor a tengeralfutárók miatt majdnem kenyértörésre került s nor Német- ország, Japán kiserőszakolta, hogy a bevándorlasi törvényia- valaslatból vegyék ki a japánikra vonatkozó és rájuk néve sérelmes pontot.

Most megint ily természeti kö- vetelésekkel áll elő Japán. Sató nagykövet ugyan erősen monda- gítja, hogy kormányja nem vá- lasztotta ki szándékosan ezt az időpontot. Kétségtelen azonban, hogy csakugyan ily módon akar- ják a sárgák preszióználni az Egye- sült Államok kormányát.

Sató egykedűven mondta el a külügyi-miniszterteremben, hogy ha Oregon és Idaho nem változtatja meg a tárgyalás alatt levő billt, nem áll jól semmiért. Ugyan is arra lehet számítani, hogy Japán az anti-amerikai párt és a millitarista párt került urlamra a két állam miatt, s akkor igen valószínű, hogy Japán és az Unió között megrendül a barátság, sőt semmi sem lehetetlenéssé.

Bizony ez black mail. De mindegy állam így szokta. És a leg- érdekesebb az, hogy úgy Idaho mint Oregon elhalasztotta a tör- vényjavaslati tárgyalását, illeto- g a többségi pártok vezerei ki- mondják, hogy egyelőre megbuk- tatók a billt.

A MONARCHIA U-HAJÓI NEMET LOBOGÓ ALATT.

A osztrák-magyar monarchia mindenképpen el akarja kerülni az Egyesült Államokkal való sa- kaitást és máris intézkedett, hogy az osztrák-magyar szubmarinok német lofogó alatt haladjanak. Az adriai tenger most már telje- sen blokáva van és az olasz ki- töből többé nem is mozdulhat- nak ki a semleges hajók.

SZABADALMI ügyekben forduljon bizalommal Alexander Dénes 443 B K B bejegyz. szabadalmi ügyvivőház 131 E. 23rd St. NEW YORK Este és vasárnap délután: 450 WEST 154TH STREET (Broadway közelében.) FOKIRHODA: Victor Building, WASHINGTON, D. C.

Öt frank fejadó Franciaországban

Hogy milyen őrési költsége- ket ró a háboru a hadviselőkre, arról már gyakran beszámoltunk és azt világoosan igazolja a hábo- rus hatalmak reálenti eladósá- ga. Hogy milyen őrési nehézsé- gekbe ütközik ezen költsége- nek előteremtése annak rendkívül eklektikus példája a francia pénzü- gyminiszter új adótervezte, a melyet legközelebb a parlament elé terjeszt jóváhagyás céljából.

Az új adótervezte fejadó életbe léptetését ajánlja. Mindenki, le- gyen francia polgár vagy más állam alattvalója, ha Franciaor- száiban tartózkodik öt frank adót fizet évenként.

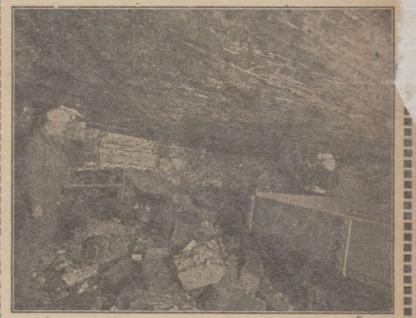
Ribot pénzügyminiszter, hogy még fokozza az állam jövedel- méit, ezenkívül ajánlja az adó- tervezetben, hogy husz százalé- kát emeljenek fel minden adót.

MEXICO ÚJRÓL TAMAD.

Hachitatól, N. M. hatvan mért- földnyire délnyugati irányban egy fellegvereztet mexicot ban- dita csapat átlépte a határt. A banditák 8 mormont és egy né- hány mexicói farm munkást fog- lyul ejtettek s nagyszámú lóba- rászógot elhajtottak. Bob Bore head, a "Corner"-farm vezetője egy későbbi táviratával azt is je- lezi, hogy a fenti foglyokon kívül a banditák két mexicói család- is erőszakl magukkal cipelték.

Nős és magános bányászok kerestetnek! A Blackwood Coal & Coke Co. Virginia államban lévő bányájában, Masina szén, nyit- tott lámpák, 36 top és szá- ras bányák. A szén tiszta, a magassága 4 és 14 suk közt váltakozik, 36 keresztvonal- nyak, tiszta két héténeként. 36 hűzők, 36 lóvív, kitűnő vonatkozlekedés, iskola, és templom a telepen. Kereset 3 és 5 dollár két naponta. Szeptember 15-én emeltük fizetéseket. Felvilágosításért írjon ma- gyarul e címre: BLACKWOOD COAL & COKE COMPANY BLACKWOOD, WISE COUNTY, VIRGINIA.

Junius 16-án emeltük a fizetéseket

Nős és magános emberek a STONEGA COKE and COAL COMPANY virginiai bányájában. Pík és masina szén, nyitott lámpa, 36 top és száras bányák. Magas szén, 36 megfélemlési vonatok, Peda két héténeként. Megfelelő személyeknek szükétséget előlegeztünk. Bővebb felvilágosításért írjon e címre magyarul: STONEGA COKE and COAL CO. Box 149, STONEGA, VA.

BANYÁSZOK KERESTETNEK

Jó bányászok állandó és hitos munkát találhatnak a FEDERAL COAL & COKE CO. bányájában, GRANTTOWN, W. VA. — A telep- men meg van minden modern felszerelés, 36 lakóházak, iskolák, tem- plomok, 36 víz, gáz- és villanyvilágítás. — A bányászok keresetük- nek 4 és 5 dollár közt váltakozik. — Irjon magyarul, ha felvilá- gosítást akar és magyarul fogunk rá válaszolni.

Federal Coal & Coke Co., Granttown W. Va.

Jó kereset a bányákban Jó élet

a telepeinken, ezekről is- merk a magyarok a mi bányáinkat. Egyszerűsége a bányá- magas szén van benne, s 36 levegő. Pikkelt és ma- sí- váral dolgozunk, a mun- ka állandó, több pénz kereset nálunk, mint bárhol másutt. Vannak templomok, iskolák, Verhovay és minden betegesgelyő egy lek- t.

JÓ MAGYAR BURGOSHÁZAK MAGANOSOK RÉSZÉRE. Sok magyar család, egész magyar falu van a telepen; jó bará- tók két ílt az ember, és ez, meg a jó kereset tartás nálunk évekig a magyar munkásainkat.

UTIKÖLTSÉGET, MEGFELELŐ EMBERNEK, ELŐLEGZETEN. Jöjjön azonnal, vagy írjon magyarul felvilágosításért.

CLINCHFIELD COAL CORPORATION DANTE, Va.